Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directie Europese en Internationale Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk
DEIZ / 108572327

Datum 13 oktober 2026
Betreft Verslag Energieraad (informeel), 28 en 29 september 2026

Geachte Voorzitter,

Met deze brief stuurt het kabinet u het verslag van de informele Energieraad die op 28 en 29 september 2026 plaatsvond in Dublin, Ierland.

Met deze brief beantwoordt het kabinet ook de resterende vragen die gesteld zijn tijdens het Schriftelijk Overleg in aanloop naar de informele Energieraad.[1][2]

Stientje van Veldhoven-van der Meer
Minister van Klimaat en Groene Groei

[1]

[2] Zie het eerste deel van de beantwoording in Kamerstuk 2026D45797.

Directie Europese en Internationale Zaken

Ons kenmerk
DEIZ / 108572327

Verslag Energieraad (informeel) 28-29 september 2026

Op 28 en 29 september vond in Dublin de informele Energieraad plaats. Op de agenda stonden uitwisselingen over de betaalbaarheid van energie en over Europese energieveiligheid en samenwerking. Tijdens de informele Raad vond geen besluitvorming plaats.

Betaalbaarheid van energie

Tijdens de informele Energieraad vond een gedachtewisseling plaats over de betaalbaarheid van energie. De centrale vraag was hoe overheden energiekosten voor huishoudens en bedrijven kunnen beheersen, energiearmoede kunnen aanpakken en tegelijkertijd de transitie naar een geëlektrificeerde samenleving kunnen ondersteunen.

In haar introductie gaf de Europese Commissie (hierna: de Commissie) aan dat naast maatregelen op de korte termijn ook structurele oplossingen nodig zijn om de energieprijzen te dempen, onder meer via elektrificatie, hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en investeringen in netwerken. Het Internationaal Energieagentschap (IEA) wees erop dat geopolitieke ontwikkelingen de mondiale gas- en oliemarkten kwetsbaar maken en dat Europa weinig ruimte heeft om nieuwe schokken op te vangen. Daarbij benadrukte het IEA het belang van structurele maatregelen op de middellange en lange termijn en gerichte bescherming van kwetsbare consumenten op de korte termijn. Na deze introducties, werd de discussie voortgezet in drie deelsessies.

Nederland nam deel aan de deelsessie over betaalbaarheid van energie en de beleidsreacties op de energiecrisis van 2026. Lidstaten wisselden ervaringen uit over de wijze waarop zij kwetsbare huishoudens en andere groepen die moeite hebben met hoge energiekosten bereiken en ook hoe zij inzetten op het stimuleren van energiebesparing.

Nederland benadrukte in zijn inbreng het belang van structurele maatregelen om energie betaalbaar te houden voor huishoudens en industrie, zoals de opschaling van schone energie en energiebesparing. Voor de korte termijn wees Nederland op gerichte ondersteuning van kwetsbare huishoudens, onder meer via energiecoaches en energieklussers en het Tijdelijk Noodfonds Energie. Daarnaast bracht Nederland het vraagstuk van het goed bereiken van energiearme huishoudens onder de aandacht. Nederland gaf aan te verkennen hoe het Noodfonds, in samenwerking met gemeenten, ook kan worden benut om huishoudens door te verwijzen naar ondersteuning voor woningverduurzaming en energiebesparing. Ook heeft Nederland het belang van Europese standaarden voor slimme apparaten onder de aandacht gebracht, omdat slimme, aanstuurbare apparaten, zoals warmtepompen, bewoners helpen om in te spelen op fluctuerende energieprijzen en de energierekening betaalbaar te houden. Daarnaast heeft Nederland gepleit voor het toestaan van directe subsidiëring van netkosten van de energie-intensieve industrie, omdat de hoge nettarieven in Nederland een belangrijke drempel vormen voor elektrificatie en verduurzaming van de industrie en zorgen voor een ongelijk speelveld met andere EU-lidstaten en wereldwijd.

Energieveiligheid en samenwerking met gelijkgestemde landen

Tijdens de informele Raad vond, samen met ministers van een aantal gelijkgestemde derde landen, een gedachtewisseling plaats over energieveiligheid en de samenwerking met gelijkgestemde derde landen. Centraal stond de vraag hoe de EU en gelijkgestemde landen buiten de EU de weerbaarheid kunnen versterken en gezamenlijk kunnen bijdragen aan de energievoorzieningszekerheid in een veranderende geopolitieke context.

De Commissie benadrukte dat energieveiligheid steeds meer een gezamenlijk en grensoverschrijdend vraagstuk is. Naast de structurele kwetsbaarheid als gevolg van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, vormen ook sabotage en andere aanvallen op energie-infrastructuur een toenemende bedreiging. Volgens de Commissie zijn verdere marktintegratie, connectiviteit en samenwerking met buurlanden en gelijkgestemde partners daarom van belang. De EU Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER) gaf vervolgens een beeld van de actuele energievoorzieningszekerheid. Volgens ACER zijn de Europese gasvoorraden voldoende om de komende winter door te komen, maar verschillen de voorraadniveaus en beschikbare capaciteiten tussen lidstaten.

Een grote groep lidstaten benadrukte het belang van verdere grensoverschrijdende samenwerking en gezamenlijke voorbereiding op verstoringen, onder meer door kennisdeling, gezamenlijke oefeningen en stresstests. Een brede groep lidstaten en derde landen benadrukte daarnaast het belang van diversificatie en goed functionerende, geïntegreerde energiemarkten. Meerdere lidstaten wezen daarbij op het belang van verdere diversificatie van LNG-importen en betrouwbare internationale waardeketens. Ook werd aangegeven dat energie-infrastructuur steeds meer onderdeel is van het bredere veiligheidsdomein en dat aanvallen op civiele infrastructuur, kabels, interconnecties en energiesystemen directe gevolgen kunnen hebben voor de nationale veiligheid.

Nederland benadrukte in zijn interventie dat de dreigingen voor het Europese energiesysteem uiteenlopen van extreem weer en klimaatverandering tot sabotage en cyberaanvallen. Nederland wees daarbij op de eigen kwetsbaarheid voor de gevolgen van klimaatverandering, waaronder overstromingen en droogte. Nederland pleitte voor intensievere internationale samenwerking, onder meer door expertise te delen en veiligheidsprotocollen verder op elkaar af te stemmen. Ten aanzien van de energievoorzieningszekerheid benadrukte Nederland dat de oorlog in het Midden-Oosten opnieuw de kwetsbaarheid van de afhankelijkheid van fossiele energie-importen heeft laten zien. Nederland onderstreepte daarom het belang van betrouwbare partners om de internationale energiehandel op gang te houden en onnodige schaarste te voorkomen. Nederland pleitte daarnaast voor een discussie in de Raad over Europese strategische gasopslag. Nederland benadrukte tot slot het belang van internationale samenwerking bij de energietransitie in den brede, onder meer via het IEA en de International Renewable Energy Agency (IRENA). Ook wees Nederland op het belang van COP31 om een brede coalitie te vormen van landen die elektrificatie verder op de

internationale agenda willen brengen en gezamenlijk concrete acties kunnen ontwikkelen om het energiesysteem te transformeren.

Daarnaast ging de discussie over de importverplichtingen uit de Europese methaanverordening. Voorafgaand aan de informele Raad had Eurocommissaris Jørgensen, naar aanleiding van meerdere oproepen van lidstaten, aangegeven de mogelijkheden voor één jaar uitstel van deze verplichtingen te onderzoeken. Meerdere lidstaten pleitten voor uitstel van deze verplichtingen uit de methaanverordening, variërend van één tot drie jaar, en benadrukten daarbij het belang van flexibiliteit en leveringszekerheid. Nederland gaf aan de doelen van de Methaanverordening volledig te steunen, maar verwees ook naar de problemen bij de uitvoering van de verordening, de onzekerheid bij bedrijven en de noodzaak daarvoor een oplossing te vinden. Daarbij vroeg het kabinet ook aandacht voor een aantal specifieke problemen die impact hebben op de huidige winning.

Beantwoording restant vragen Schriftelijk Overleg Informele Energieraad 28 en 29 september 2026

De vragen 1 t/m 6, 9, 11 t/m 30, 32, 33, 35 t/m 48, 50, 53 t/m 59 en 61 zijn reeds beantwoord in de Kamerbrief met de SO-beantwoording Energieraad 28 en 29 september 2026.[3]

De vragen 7, 8, 10, 18 t/m 27, 31, 34, 49, 51, 52, 60, 62 t/m 64 worden hieronder beantwoord.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

7
Is de minister bereid zich in Brussel actief in te zetten om de stikstofuitzondering uit het Grids Package ook in de IAA op te nemen, voor de bouw van verduurzamingsprojecten in de chemie en staalindustrie?

Antwoord
Ja, in lijn met het BNC-fiche van de IAA en Kamerbrief Samenhangende aanpak Landbouw, Natuur en Stikstof, zet het kabinet zich actief in Brussel in voor een soortgelijke uitzondering in de IAA om de realisatie van verduurzamingsprojecten in de industrie te versnellen. Hierbij kan een gerichte bepaling in de IAA helpen, waarmee projecten die aantoonbaar voor minder stikstof uitstoot zorgen, uitgezonderd kunnen worden van zware stikstoftoetsing.

8
De leden van de VVD-fractie lezen dat de Europese Commissie binnen de Industrial Accelerator Act (IAA) inzet voor strategische producten van Europese herkomst (Made in EU). Deze leden lezen in deze plannen dat er voor nettonultechnologieën en energie-intensieve producten uitgegaan wordt van een EU-27-oorsprong. Op zich draagt dat bij aan strategische autonomie, tegelijkertijd is het voor deze leden ook van belang dat de samenwerking met betrouwbare partners wordt versterkt. Hoe kijkt de minister naar de mogelijke verbreding van de EU-27 oorsprong met betrouwbare partners als Japan, Zuid-Korea, Canada en het Verenigd Koninkrijk?

Antwoord
Het kabinet benadert een Europees voorkeursprincipe met terughoudendheid. Het voorkeursprincipe kan echter wel worden ingezet om de weerbaarheid van de Unie te versterken en, wanneer minder ingrijpende maatregelen of inzet van bestaande handelsinstrumenten ontoereikend zijn, om strategische markten te stimuleren die essentieel zijn voor de langetermijnweerbaarheid van de Unie, waarbij per sector, waardeketen of industrie zorgvuldig de baten afgewogen moeten worden tegen de kosten, in brede zin. Nederland pleit in de onderhandelingen voor een ‘made *with* Europe’ benadering bij de bepalingen waarbij de Commissie toepassing van het EU-voorkeursprincipe heeft voorgesteld. Hierbij is het uitgangspunt dat

[3] Kamerstuk 2026D45797.

gelijkgestemde handelspartners toegang tot de Europese markt behouden bij de bepalingen waarvoor een EU-voorkeursprincipe geldt. Als er een reden is om daarvan af te wijken, moet dat volgens een strategisch afwegingskader sterk kunnen worden onderbouwd.

10
De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd in welke fase de herziening van het emissiehandelssysteem (EU-ETS) zich bevindt. Kan de minister de Nederlandse inzet ten aanzien van de herziening nader toelichten? Wanneer verwacht de regering het BNC-fiche met de Kamer te kunnen delen? Welke planning wordt beoogd door het voorzitterschap?

Antwoord
Het kabinet heeft op 18 september het BNC-fiche over de ETS-herziening met de Kamer gedeeld. Op de Milieuraad van 12 oktober zal een eerste politieke bespreking plaatsvinden. Het Ierse voorzitterschap beoogt om voor het eind van het jaar een akkoord in de Raad te bereiken. Het BNC-fiche ligt voor ter bespreking in het Commissiedebat Milieuraad op 7 oktober.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

18
De leden van de PRO-fractie hebben nog enkele vragen over de afzwakking van ETS. Deelt de minister de analyse dat verzwakking van het ETS-tempo op gespannen voet staat met de ambities van het Electrification Action Plan, omdat een voorspelbare CO2-prijs juist de businesscase voor elektrificatie versterkt? Is de minister bereid zich in de Energieraad uit te spreken voor het vasthouden aan de oorspronkelijke jaarlijkse reductiefactor voor de emissierechten?

Antwoord
Het kabinet deelt de analyse dat de ETS-prijs de businesscase voor elektrificatie versterkt. Zoals u in het BNC-fiche over de ETS-herziening heeft kunnen lezen, zet het kabinet zich in voor een lineaire reductiefactor gericht op 90% reductie in 2040 (zie ook Kamerbrief appreciatie motie Bushoff/Van Oosterhout[4]). Ik zal me daarvoor uitspreken in de Milieuraad van 12 oktober, waar het ETS-voorstel wordt behandeld.

19
Is de minister bereid zich in te zetten voor het gericht koppelen van ETS-opbrengsten aan investeringen in koploperbedrijven en op welke manier zet de minister zich in voor een gerichte inzet van ETS-opbrengsten via de aangekondigde Decarbonisation Bank?

Antwoord
Ja, voor wat betreft de Industrial Decarbonisation Bank (IDB) wil het kabinet de middelen laten toekomen aan toekomstbestendige sectoren van strategische waarde, met speciale aandacht voor sectoren met een groot risico op

[4] Kamerstuk 21 501-07, nr. 2173.

koolstoflekkage. De middelen uit de IDB moeten volgens het kabinet competitief worden verdeeld op basis van excellentie en impact. Het kabinet zal zich daarnaast in Brussel inzetten voor een sterkere beloning voor relatief schone installaties.

20
De leden van de PRO-fractie hebben enkele vragen over het BNC-fiche over de Strategische routekaart voor digitalisering en AI in de energiesector. Kan de minister een update geven over het Actieprogramma Duurzame Digitalisering? Lopen de acties volgens planning en zo niet, wat is er nodig om dit te versnellen?

Antwoord
Het Actieprogramma Duurzame Digitalisering 2026 - 2028 wordt gecoördineerd door de Staatssecretaris voor Digitale Economie en Soevereiniteit. De beschreven actielijnen en mijlpalen liggen tot dusver op schema, zoals de lancering van het Kennisportaal Duurzame Digitalisering afgelopen juli,[5] of de start van het samenwerkingsprogramma Energie Management Systemen (EMS) in september jl.[6]

21
Welke rol ziet het kabinet voor zich in het ecosysteem van datacenters in Europa? Hoeveel rekenkracht is Nederland van plan te realiseren te komende tijd en welke acties neemt het kabinet om dit op een duurzame manier te bewerkstelligen?
De leden de PRO-fractie vragen wat de minister vindt van het gegeven dat de Europese Commissie de ambities voor de energie-eisen voor datacenters heeft afgezwakt? Kan de minister verklaren waarom dit is gebeurd, en hoe heeft Nederland zich in deze discussie opgesteld? Welke verwachtingen heeft de minister van de consultatie die nog gaat volgen over het wel of niet stellen van normen aan het energieverbruik van datacenters? Welke sturingsmogelijkheden heeft de minister om eisen te stellen aan datacenters en hun energieverbruik? Welke specifieke acties onderneemt het kabinet om de Europese Commissie nog naar haar positie te bewegen?

Antwoord
Ten aanzien van het ecosysteem van datacenters in Europa en zijn eigen rol daarbij heeft het kabinet zijn ambities en positie uiteengezet in het BNC-fiche over de Cloud & AI Development Act, onder coördinatie van de staatssecretaris van Digitale Economie en Soevereiniteit van Nederland.[7]

Datacenters nu en in de toekomst maken gebruik van ruimte, energie en andere natuurlijke hulpbronnen. Het is daarom belangrijk dat er een zorgvuldige afweging wordt gemaakt in de eisen die we hieraan stellen. De Commissie heeft de Gedelegeerde Verordening voor een gemeenschappelijk ratingsysteem voor datacenters inmiddels gepubliceerd, inclusief een vergelijkingslabel en een vooraankondiging dat de eerste labels voor individuele datacenters naar

[5] https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzame-digitalisering
[6] https://www.energy-innovation.nl/nl/nieuws/staatssecretaris-de-bat-geeft-startschot-voor-samenwerkingsprogramma-ems/
[7] Kamerstukken II 2025/26, 22112, nr. 4395.

verwachting in 2027 worden weergegeven. Het is een goede ontwikkeling dat dit label is opgesteld. Er kan hierdoor een vergelijkingsmechanisme worden opgezet. Het is echter belangrijk om het label te blijven doorontwikkelen.
Tegelijkertijd met de publicatie van de Gedelegeerde Verordening voor een gemeenschappelijk ratingsysteem voor datacenters heeft de Commissie ook een publieke consultatie geopend voor de ontwikkeling van Minimum Performance Standards voor datacenters. Het kabinet zal pleiten voor generieke bindende energieprestatienormen op Europees niveau.[8]

22
De leden van de PRO-fractie vragen wanneer de reactie van de minister komt over het advies van het Internationaal Gerechtshof inzake klimaatverandering, aangezien die reactie in het tweede kwartaal van 2026 zouden komen?

Antwoord
De beperkte beschikbare ambtelijke capaciteit, gecombineerd met de grote hoeveelheid wetgeving heeft geleid tot vertraging van dit dossier. De Kamer wordt hierover in het vierde kwartaal van 2026 geïnformeerd.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

23
De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat de geopolitieke ontwikkelingen en de afhankelijkheid van internationale gasstromen laten zien dat Nederland en de Europese Unie als geheel beter voorbereid moeten zijn op langdurige verstoringen van de gasvoorziening. Strategische gasvoorraden kunnen daarbij een belangrijk instrument zijn om de weerbaarheid te vergroten. Deze leden waarderen het dat de minister heeft aangegeven hier in Brussel voor te pleiten, maar merken op dat er vooralsnog onvoldoende steun van andere lidstaten lijkt te zijn voor strategische gasvoorraden op EU-niveau. Zij vragen de minister daarom om ook binnen het Pentalateraal Energieforum het gesprek te starten over gezamenlijke strategische gasreserves en daarbij ook de mogelijkheid van een strategische kussengasreserve te bespreken.

Antwoord
In de Kamerbrief over het strategisch gasbeleid is het kabinet uitgebreid ingegaan op strategische opslag, de mogelijkheden daarvoor en het krachtenveld binnen de EU op dat thema. Zoals aangegeven in de Kamerbrief strategisch gasbeleid zal het kabinet het gesprek over maatregelen om de weerbaarheid van het gassysteem te vergroten blijven voeren met de andere lidstaten.

Verder geldt dat het Pentalateraal Energieforum (PENTA) zich alleen bezighoudt met elektriciteit en waterstof en niet met gas. Het Gas Platform – hetgeen een ambtelijk samenwerkingsverband is tussen de Benelux, Duitsland en Frankrijk – houdt zich bezig met onderwerpen op het gebied van (aard)gas. Er wordt gesproken over de integratie van het Gas Platform in PENTA. Aangezien er geen regulier overleg op hoogambtelijk of ministerieel niveau is binnen het Gas

[8] Zie ook het BNC-fiche over de routekaart voor digitalisering en AI in de energiesector. Kamerstuk 22 112, nr. 4408.

Platform, zal ik binnen het Gas Platform, vooruitlopend op de integratie, verkennen hoe we deze discussie het beste kunnen vormgeven binnen PENTA-verband.

Daarbij moet worden opgemerkt dat de leden van het Gas Platform, naast andere lidstaten, aanwezig waren bij de ambtelijke dialoog in juli 2026 waar ook gesproken is over een verplichte strategische opslag met een evenredige verdeling van de kosten. Hiervoor bleek vooralsnog onvoldoende steun onder de lidstaten die aanwezig waren.

24
De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het EU-ETS een sterke prikkel moet blijven geven tot verduurzaming van de industrie. Deze verduurzaming zal echter niet plaatsvinden als er onvoldoende investeringsruimte is en de concurrentiepositie van de Europese industrie te veel onder druk komt te staan. Zij vragen de minister hoe zij het draft report van de ETS-rapporteur in het Europees Parlement beoordeelt. In deze voorlopige rapportage wordt o.a. ingezet op het verhogen van het aandeel van de ETS-inkomsten dat wordt ingezet voor de verduurzaming van de industrie naar 75 procent, het minder snel laten dalen van het emissieplafond tussen 2031 en 2035 en het vervolgens sneller laten dalen vanaf 2036, het eerder opnemen van koolstofverwijdering in het ETS en een geleidelijkere uitfasering van gratis emissierechten voor CBAM-sectoren.

25
De leden van de CDA-fractie vragen of de minister de mening deelt dat ETS-opbrengsten zoveel mogelijk moeten worden benut om verduurzaming van de industrie mogelijk te maken, bijvoorbeeld via investeringen in elektrificatie, waterstof, CCS/CCU en andere emissiereducerende technologieën?

26
Voorts vragen deze leden hoe de minister aankijkt tegen een temporisering van het reductiepad in de eerste helft van de jaren dertig, gevolgd door een ambitieuzer reductiepad vanaf 2036. In hoeverre kan deze fasering bijdragen aan het voorkomen van weglek, zonder dat dit ten koste gaat van de Europese klimaatdoelstellingen?

27
Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie hoe de minister ervoor wil zorgen dat de herziening van de EU-ETS daadwerkelijk leidt tot zowel verdere verduurzaming als het behoud van de concurrentiepositie van de Nederlandse en Europese industrie.

Antwoord 24 tot en met 27
Het kabinet is van mening dat het EU ETS moet leiden tot verduurzaming van de Europese industrie en dat de veilinginkomsten van lidstaten moeten worden besteed aan de sectoren waar de middelen worden opgehaald. Het kabinet is daarom voorstander van het voorstel van de Commissie om lidstaten te verplichten minimaal 50% van hun ETS-veilinginkomsten te besteden aan prioritaire doeleinden gericht op de verduurzaming van ETS-sectoren. Onder dit

minimumpercentage vallen ook andere sectoren dan de industrie, omdat het ETS breder is dan industrie alleen. Het kabinet is bereid om in Brussel te pleiten voor een hoger minimumpercentage van de nationale veilinginkomsten dat besteed moet worden aan prioritaire verduurzamingsdoelen in ETS-sectoren. Omdat diverse lidstaten kritisch zijn op het instellen van een minimumpercentage, is het echter onzeker of deze inzet ook in het uiteindelijke onderhandelingsakkoord zal landen.
Daarnaast wordt met het herzieningsvoorstel uitwerking gegeven aan de IDB. Het kabinet ziet meerwaarde in oprichting van de IDB, en is van mening dat de IDB het bestaande Europese financieringsinstrumentarium kan aanvullen waar dat momenteel tekortschiet en daarmee een belangrijke bijdrage kan leveren aan industriële verduurzaming en het mobiliseren van private investeringen.
Wat betreft de stimulering van permanente koolstofverwijdering is het kabinet positief over het stimuleren van de opschaling hiervan middels een Europees opkoopprogramma. Het kabinet vindt het belangrijk dat de hoeveelheid te veilen emissierechten daadwerkelijk wordt gedekt door een gelijke hoeveelheid koolstofverwijdering, en zal het voorstel voor vervroeging van deze veiling naar 2029 in dat licht beoordelen.
Wat betreft het reductiepad is het kabinet van mening dat een relatief hoge lineaire reductiefactor (LRF) tot 2036 leidt tot een sterker prijssignaal en daarmee tot meer investeringszekerheid. Daarom wil het kabinet dat tot 2035 wordt vastgehouden aan de huidige LRF van 4,4%. Om het emissieplafond in lijn te brengen met het Europese klimaatdoel voor 2040, kan de LRF vervolgens vanaf 2036 verlaagd worden. Wanneer de LRF op die manier wordt vormgegeven, leidt dit in de periode 2031-2040 tot minder extra aanbod van emissierechten dan in het voorstel van de ETS-rapporteur van het Europees Parlement.
Het kabinet vindt het van belang dat de herziening van het EU ETS verdere verduurzaming stimuleert, met oog voor de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse en Europese industrie. Een sterk en voorspelbaar ETS, met een voldoende stevige en stabiele CO_2-prijs, biedt bedrijven langetermijnzekerheid en stimuleert investeringen in verduurzaming. Daarom zet het kabinet zich in voor een emissieplafond waarmee de ETS-sectoren een proportionele bijdrage leveren aan het Europese klimaatdoel voor 2040. Tegelijkertijd moeten bedrijven die internationaal concurreren voldoende worden beschermd tegen het risico op koolstoflekkage. Het kabinet steunt daarom het behoud van gratis emissierechten voor sectoren die dit nodig hebben, waarbij voorwaarden aan gratis toewijzing verduurzamingsinvesteringen verder stimuleren.[9] Het kabinet is geen voorstander van tragere infasering van CBAM, omdat dit afbreuk doet aan de voorspelbaarheid voor bedrijven die hun investeringsbeslissingen op het bestaande infaseerpad hebben gebaseerd, het de verduurzamingsprikkel voor producenten in derde landen verzwakt en de invoer van koolstofintensieve producten aantrekkelijker maakt.

[9] Daarbij geeft het kabinet rekenschap van de Motie Muller (21501-08-1051) die de regering verzoekt de steun aan investeringsvoorwaarden te heroverwegen en zicht in te zetten voor behoud emissierechten bij ontbrekende randvoorwaarden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

31
De leden van de JA21-fractie merken op dat het kabinet een sterk EU ETS noemt als onderdeel van een structureel betaalbaar energiesysteem. Tegelijkertijd verhogen ETS en ETS2 de kosten van fossiel energiegebruik. Kan de minister concreet uiteenzetten via welk mechanisme een sterker ETS uiteindelijk tot lagere energiekosten moet leiden, op welke termijn dit effect volgens de minister optreedt en welke extra kosten huishoudens en bedrijven in de tussenliggende periode dragen? Kan zij daarbij onderscheid maken tussen huishoudens, het mkb en energie-intensieve bedrijven?

Antwoord
Het ETS geeft een prikkel voor investeringen in duurzame technologieën en fossielvrije energie. Hierdoor neemt de afhankelijkheid van fossiele energie af, en daarmee vermindert ook het effect van prijsschommelingen. Voor structureel betaalbare energie, is daarnaast ook breder beleid nodig, onder andere gericht op voldoende aanbod van duurzame energie. Een sterker ETS leidt op korte termijn niet rechtstreeks tot lagere energiekosten, maar heeft dit effect wel op de langere termijn.

De exacte gevolgen voor individuele huishoudens en bedrijven zijn afhankelijk van het energieverbruik, de mogelijkheid om te verduurzamen en de ontwikkeling van energieprijzen. Volgens een publicatie van de Europese Centrale Bank bestond de prijs de die de energie-intensieve industrie in Nederland in 2024 betaalde voor elektriciteit, voor ongeveer 7% uit ETS-kosten. Het effect van het huidige voorstel is nog niet bekend. Het voorstel heeft geen impact op ETS2.

34
De leden van de JA21-fractie lezen dat de Europese Commissie naar verwachting later dit jaar een wetgevend voorstel presenteert ter versterking van het Europese kader voor gasleveringszekerheid en risicoparaatheid in de elektriciteitssector. Welke (Nederlandse) prioriteiten en rode lijnen hanteert de minister bij de voorbereiding daarvan? Welke wijzigingen van het bestaande Europese kader wil Nederland daadwerkelijk bereiken en bij welke lidstaten zoekt de minister hiervoor steun?
Antwoord
In aanloop naar de publicatie van het voorstel van de Commissie van het leveringszekerheidspakket, dat later dit najaar wordt verwacht, heeft het kabinet verschillende prioriteiten geïdentificeerd.

Voor gasleveringszekerheid heeft het kabinet verschillende prioriteiten, die zijn geformuleerd in een gezamenlijk non-paper met Oostenrijk en Duitsland[10] en aanvullende prioriteiten die in de Kamerbrief over het strategisch gasbeleid zijn uiteengezet[11].

[10] Kamerstuk 2025D48422.
[11] Kamerstuk 2026Z19973.

Op het gebied van elektriciteit hecht het kabinet belang aan verbetering van het EU-kader voor risicoparaatheid. Daarbij is ook een helder kader voor regionale samenwerking van belang. Het kabinet zet zich daar samen met buurlanden via het Pentalateraal Energieforum voor in. Solidariteit tussen landen in het geval van een elektriciteitscrisis is cruciaal. Het kabinet zou daarom graag meer sturing krijgen vanuit de EU-kaders voor de nadere invulling daarvan. Tot slot vindt het kabinet het van belang om de Europese kaders voor risicoparaatheid voor gas en elektriciteit beter op elkaar aan te sluiten.

40
Deze leden onderschrijven dat Europese vulverplichtingen niet uitsluitend op een administratief opslagpercentage mogen zijn gebaseerd. Ook LNG-importcapaciteit, strategische reserves, fysieke langetermijnimportcontracten, pijpleidingcapaciteit en andere aantoonbare bronnen van leveringszekerheid kunnen relevant zijn. De Kamer heeft het kabinet eerder opgedragen om kussengasreserves en LNG-capaciteit in Europees verband als mogelijke alternatieven voor rigide vulverplichtingen te betrekken. Welke inzet heeft de minister sindsdien in Brussel gepleegd om deze benadering in het Europese kader vast te leggen? Wordt deze inzet expliciet onderdeel van de komende herziening van het Europese kader voor gasleveringszekerheid?

41
De leden van de JA21-fractie constateren dat de Kamer met de aangenomen motie-Van den Berg de regering tevens heeft verzocht in de EU-Raad een voorstel te doen om de financiering van kussengasreserves en andere leveringszekerheidsmaatregelen te koppelen aan de gasconsumptie of gasimport per lidstaat (Kamerstuk 29023, nr. 633). Welke stappen heeft de minister ter uitvoering hiervan gezet? Is hierover inmiddels een voorstel of discussiestuk met andere lidstaten gedeeld? Welke lidstaten steunen deze benadering en waar bestaat weerstand? Hoe wil de minister voorkomen dat Nederland een onevenredig groot deel van de kosten draagt voor opslag- of reservemaatregelen waarvan ook andere lidstaten profiteren?

42
De leden van de JA21-fractie merken op dat de Kamer de regering ook heeft opgedragen te onderzoeken waar de Nederlandse LNG-importcapaciteit kan worden vergroot en welke voordelen dit biedt. Wat zijn de resultaten tot dusver? Welke aanvullende capaciteit is technisch en economisch realiseerbaar, op welke termijn en tegen welke kosten? Welke infrastructurele knelpunten begrenzen momenteel een verdere verhoging van de daadwerkelijke LNG-aanvoer naar Nederland en het achterland?

43
De leden van de JA21-fractie wijzen voorts op de aangenomen motie-Van den Berg/Grinwis om in het strategisch gasbeleid expliciet mee te nemen hoe fysieke langetermijnimportcontracten kunnen bijdragen aan de Nederlandse

leveringszekerheid.[12] Hoe wordt aan deze motie uitvoering gegeven op Europees niveau?

44
De leden van de JA21-fractie vragen of de minister tevens de actuele stand van zaken kan geven rond initiatieven voor een betere benutting van Nederlandse en Noordwest-Europese gasinfrastructuur en de toegang tot onder meer Noors pijpleidinggas, naar aanleiding van de hierover aangenomen motie-Van den Berg c.s. Welke initiatieven kan de minister concreet ondersteunen en wat is daarvan het verwachte effect op importdiversificatie en leveringszekerheid?

45
De leden van de JA21-fractie constateren dat de Kamer via de gewijzigde en aangenomen motie-Van den Berg/Boomsma heeft verzocht om bij het strategisch gasbeleid inzichtelijk te maken welke nationale en Europese acties ter uitvoering van aangenomen moties zijn ingezet en welke lidstaten of Europese instellingen steun geven of weerstand bieden (Kamerstuk 21501-33, nr. 1213) Kan de minister vooruitlopend daarop voor bovengenoemde onderwerpen reeds aangeven welke stappen zijn gezet, welke resultaten zijn bereikt en waar nog politieke blokkades bestaan?

46
De leden van de JA21-fractie vinden daarnaast dat het debat over leveringszekerheid niet uitsluitend mag gaan over de vraag of fysiek nog gas kan worden geleverd. Ook zeer hoge prijzen kunnen ertoe leiden dat Nederlandse industriële productie wordt stilgelegd of dat huishoudens en bedrijven met ernstige betaalbaarheidsproblemen worden geconfronteerd. Welke prijsscenario's betrekt het kabinet bij de analyse voor komende winter? Bij welke prijsniveaus verwacht de minister substantiële vraaguitval in de industrie en welke economische gevolgen kunnen daarvan het resultaat zijn? Hoe wordt dit risico meegewogen bij de keuze voor de omvang van de wintervoorraad?
47
De leden van de JA21-fractie vragen de minister voorts of Nederland zich bij de herziening van de Europese regels expliciet inzet voor de mogelijkheid om structurele strategische gasvoorraden in te richten, naast commerciële seizoensopslag. Welke definitie hanteert het kabinet voor een strategische gasvoorraad? Wie zou eigenaar zijn van het gas, wie draagt de kosten, wie beslist over inzet en onder welke crisiscriteria mag deze voorraad worden aangesproken? Indien voor een EU-brede strategische gasvoorraad onvoldoende draagvlak bestaat, is de minister dan bereid afspraken hierover te verkennen met de landen waarmee Nederland binnen het Pentalateraal Energieforum en andere Noordwest-Europese samenwerkingsverbanden nauw samenwerkt? Is de minister daarnaast bereid om aanvullende kortetermijnmaatregelen voor komende winter in de relevante Europese regionale risicogroepen voor gasleveringszekerheid aan de orde te stellen? Zo ja, welke maatregelen en welke stressscenario's wil Nederland daar laten onderzoeken?

[12] Kamerstuk 29023, nr. 706.

Antwoord vragen 40 t/m 47
Vragen 40 t/m 46 zijn geadresseerd in de Kamerbrief over het strategisch gasbeleid.[13] Vraag 47 is deels beantwoord in de Kamerbrief over het strategisch gasbeleid. Wat betreft het onderdeel van de vraag dat ziet op de inzet in het Pentalateraal Energieforum en andere Noordwest-Europese samenwerkingsverbanden, wordt verwezen naar het antwoord op vraag 23. Voor onderdeel van vraag 47 dat vraagt naar aanvullende kortetermijnmaatregelen voor komende winter en stressscenario's, wordt verwezen naar de antwoorden op de Kamervragen van het lid van den Berg[14] (2026Z18556).

49
Kan de minister voor de belangrijkste strategische energiedragers en energietechnologieën aangeven waar de grootste afhankelijkheden van derde landen bestaan en hoe geconcentreerd deze afhankelijkheden zijn? Kan zij daarbij in ieder geval ingaan op aardgas en LNG, olie, nucleaire brandstof, kritieke grondstoffen, batterijen, zonnepanelen en essentiële netcomponenten? Hoe voorkomt de minister dat de afbouw van de ene strategische afhankelijkheid resulteert in een nieuwe afhankelijkheid elders in de energieketen?
Antwoord
De grootste afhankelijkheden van derde landen bestaan momenteel bij fossiele energiedragers zoals aardgas (zowel gasvormig als in de vorm van LNG) en olie, waarbij Nederland, net als de rest van Europa, voorlopig afhankelijk blijft van import.

Het aanbod van aardgas bestaat uit productie in Nederland, import via pijpleidingen en import in de vorm van LNG. In 2025 had de Nederlandse import van gas een omvang van ca. 42,2 miljard m^3. Hiervan werd ca. 21,3 miljard m^3 aangeleverd via pijpleidingen vanuit België, Duitsland, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk en ca. 20,9 m^3 was afkomstig uit LNG. Daarnaast was de binnenlandse productie verantwoordelijk voor ca. 9,3 miljard m^3 aan gas.[15] Een deel van dit gas wordt ook doorgevoerd aan naburige landen, zoals Duitsland, België en het Verenigd Koninkrijk. Zo is er in 2025 28,1 miljard m^3 doorgevoerd aan deze landen.

Voor ruwe olie is de EU bijna volledig afhankelijk (~97%) van import uit derde landen. In de eerste helft van 2026 waren de Verenigde Staten (~17%), Noorwegen (~16%) en Kazachstan (~12%) de belangrijkste herkomstlanden. Voor Nederland waren dit de Verenigde Staten (~25%) en Noorwegen (~20%), gevolgd door het Verenigd Koninkrijk en Kazachstan (beide ~9%).

Voor olieproducten is de importafhankelijkheid aanzienlijk lager, doordat de EU een groot deel van de vraag zelf raffineert. Nederland speelt hierin een belangrijke rol als producent en netto-exporteur van olieproducten. De netto-importafhankelijkheid van de EU bedroeg in de eerste helft van 2026 ongeveer 5% voor diesel en 19% voor kerosine. Van de dieselimport uit derde landen kwam

[13] Kamerstuk 29023-732.
[14] Kamerstuk 2026Z18556.
[15] Zie het jaarverslag van Gasunie over het jaar 2025.

het grootste deel uit Saudi-Arabië (38%) en de Verenigde Staten (26%). Voor kerosine waren Koeweit (20%) en de Verenigde Staten (16%) de belangrijkste herkomstlanden. Vooral bij kerosine is de herkomst van de import gedurende deze periode sterk verschoven. Het Amerikaanse aandeel steeg van circa 7% in januari–maart naar 25% in april–juni en bereikte in juni 33%. Tegelijkertijd daalde het aandeel van de Golfregio van circa 62% naar 15%.

Voor wat betreft de herkomst van nucleaire brandstof komt, EPZ heeft al zijn lopende contracten afgesloten met Europese partijen. Het benodigde uranium wordt door deze partij ingekocht. Uranium wordt wereldwijd gewonnen, maar de belangrijkste landen waar uranium vandaan komt zijn Kazachstan, Canada, Namibië, Australië en Oezbekistan.

Tegelijkertijd ontstaan nieuwe afhankelijkheden bij hernieuwbare energietechnologieën en kritieke grondstoffen, zoals zeldzame aardmetalen voor batterijen, zonnepanelen en windturbines, waarvan de winning en verwerking sterk geconcentreerd zijn in een beperkt aantal landen, met name China. Om te voorkomen dat het afbouwen van de ene afhankelijkheid leidt tot nieuwe afhankelijkheden, zet het kabinet in op diversificatie van importketens, versterking van Europese productiecapaciteit en risicobeheersing. Dit gebeurt onder meer via Europese regelgeving zoals de Critical Raw Materials Act, die recycling, strategische voorraden en nieuwe mijnbouwprojecten binnen de EU stimuleert. Daarnaast wordt gewerkt aan het versterken van Europese waardeketens voor batterijen, zonnepanelen en waterstoftechnologieën, en wordt de grondstoffenvoetafdruk verkleind door circulaire principes. De Kamer is met de voortgangsbrief "kabinetsinzet Economische Veiligheid"[16] vertrouwelijk geïnformeerd over handelingsopties om deze afhankelijkheden te verminderen.
51
Kan de minister daarbij aangeven welke inzet Nederland pleegt om de Europese nucleaire waardeketen te versterken, waaronder uraniumconversie, verrijking, brandstoffabricage en de ontwikkeling van nieuwe nucleaire technologie? Welke strategische afhankelijkheden bestaan binnen deze waardeketen nog van Rusland of andere derde landen en welke Europese capaciteit is nodig om deze afhankelijkheden verder terug te dringen?

Antwoord
De nucleaire waardeketen omvat het geheel aan toeleveringsketens voor zowel producten als diensten voor alle fasen van de levenscyclus van een reactor.
Een van deze toeleveringsketens is de nucleaire brandstofcyclus met uranium als grondstof. Dit is wereldwijd een veelvoorkomende grondstof met een ruim en divers aanbod (onder andere uit Kazachstan, Canada, Namibië, Australië en Oezbekistan).

Om uranium te kunnen gebruiken als brandstof in een kerncentrale moeten er verschillende stappen worden doorlopen (conversie, verrijken, deconversie en productie brandstofstaven). Voor deze stappen in de brandstofcyclus kan een beroep gedaan worden op gelijkgezinde landen. Geen enkel land bezit het

[16] Kamerstuk 105982863.

volledige scala aan capaciteit voor de brandstofcyclus, waarmee er onderlinge afhankelijkheden bestaan. Nederland heeft hierin met zijn verrijkingscapaciteit een sterke positie.

De Nederlandse overheid heeft een beperkte rol in de toeleveringsketen van de brandstofcyclus. Marktpartijen zorgen voor het mijnen en het verwerken van uranium tot brandstofstaven. Nadat de brandstofstaaf is gebruikt wordt deze momenteel opgewerkt om de hoeveelheid radioactief afval te minimaliseren en de nog aanwezige grondstoffen te hergebruiken (hetgeen het gebruik van natuurlijke grondstoffen en daarmee het mijnen van uranium aanzienlijk vermindert). In dit proces van opwerken bestaat er één verwerkingsstap die in Rusland wordt uitgevoerd en waar wereldwijd momenteel geen alternatief voor bestaat. Het kabinet kijkt naar verschillende opties: a) op termijn een alternatieve route voor het verwerken van hergebruikt uranium komt of b) door uranium niet her te gebruiken. Nederland zet in Europees verband in op gezamenlijke actie om de afhankelijkheid van Rusland uit te faseren.

52
De leden van de JA21-fractie vragen welke kwetsbaarheden zijn vastgesteld bij Nederlandse energie-infrastructuur op land en op de Noordzee ten aanzien van sabotage, cyberaanvallen en hybride dreigingen. Welke aanvullende maatregelen, verantwoordelijkheden en middelen zijn nodig om de weerbaarheid en herstelcapaciteit te vergroten? Kan de minister daarbij, zonder operationeel gevoelige informatie te verstrekken, ingaan op onderzeese kabels en pijpleidingen, LNG-terminals, gasopslagen, hoogspanningsinfrastructuur en digitale besturingssystemen?

Antwoord
Het kabinet werkt samen met andere overheidsorganisaties, netbeheerders, energiebedrijven en onderzoeksinstellingen om zoveel mogelijk kennis en inzichten te verzamelen over de risico's in het energiesysteem. Wanneer uit deze analyses kwetsbaarheden naar voren komen, worden deze vertaald naar beleid en wet- en regelgeving. Zo wordt de weerbaarheid van onderzeese kabels en leidingen verhoogd door middel van het Actieplan Strategie ter Bescherming Noordzee Infrastructuur[17].

Voor bestaande kritieke elektriciteits-, olie- en gasinfrastructuur gelden daarnaast strenge eisen en is er toezicht om de digitale en fysieke weerbaarheid te verhogen. Met de inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) op 15 augustus jl. is het bestaande wettelijke cybersecuritykader voor energie-infrastructuur versterkt en worden energiebedrijven verplicht om zorg te dragen voor de beveiliging van hun (digitale) systemen om hun bedrijfscontinuïteit te waarborgen. De inwerkingtreding van de Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten (Wwke) versterkt daarnaast de fysieke weerbaarheid van kritieke energie-infrastructuur. In de kabinetsreactie op het rapport Autonoom en Veilig[18] is meer toelichting opgenomen over de inzet van het kabinet om de weerbaarheid van de verschillende onderdelen van het energiesysteem te waarborgen.

[17] Kamerstuk 141924.
[18] Kamerstuk 10832399.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

60
De leden van de PvdD-fractie constateren dat het kabinet zich wil inzetten voor het toepassen van slimme, aanstuurbare apparaten door huishoudens om de krapte op het elektriciteitsnet op te vangen. Deze leden kijken hiervan op en vragen hoe deze sturing op het energieverbruik van burgers zich verhoudt tot het vrijwel niet beperkte beslag dat commerciële AI-datacenters leggen op de capaciteit van ons stroomnet. Deelt de minister de mening van deze leden dat het onrechtvaardig is om burgers te vragen hun verduurzaming en energieverbruik aan te passen, terwijl grootverbruikers zoals de AI- en techsector vrij spel krijgen?

Antwoord
Om ons energiesysteem te verduurzamen en congestie op het net te verminderen, moeten ook bedrijven, waaronder grootverbruikers zoals de AI- en techsector, hun bijdrage leveren. Daarom neemt het kabinet ook verschillende maatregelen om flexibel energieverbruik bij grootverbruikers te ontsluiten. Wat betreft datacenters werkt het kabinet aan een integraal actieplan op datacenters, verwacht voor eind 2026. Ook is het kabinet positief dat de consultatie door de Commissie is gestart over de bindende mininumprestatie-eisen voor datacenters en zet het kabinet in op een ambitieus stelsel dat prikkels geeft voor een duurzame inpassing van datacenters in het energiesysteem.

Het kabinet zet zich in voor Europese standaarden voor slimme apparaten, waarin wordt vastgelegd aan welke eisen apparaten moeten voldoen om aanstuurbaar te zijn. Slimme apparaten kunnen daarnaast niet alleen bijdragen om congestie op het net te verminderen, maar ook om de energierekening van huishoudens te verlagen.

62
De leden van de PvdD-fractie wijzen erop dat in de geannoteerde agenda aandacht wordt besteed aan de Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS). Deze leden zijn van mening dat schaars drinkwater en drinkwatervoorraden tot de meest vitale infrastructuur behoren. Deze leden zijn benieuwd over welke cijfers de minister beschikt ten aanzien van het huidige en verwachte koelwater- en drinkwaterverbruik door AI-datacenters in Nederland en de EU.

Antwoord
Op grond van de rapportageplicht voor datacenters uit de Europese Energie-efficiëntierichtlijn (EED) zijn datacenters met een opgesteld vermogen van ten minste 500kW verplicht om jaarlijks gegevens aan te leveren over onder meer hun totale watergebruik en hun drinkwatergebruik. De rapportage over 2025 is in 2026 gepubliceerd op de website van de RVO.[19] Hieruit blijkt dat de datacenters die onder de rapportageplicht vallen in 2025 in totaal ongeveer 2,3 miljoen kubieke meter water hebben gebruikt, waarvan ongeveer 376.000 kubieke meter drinkwater. De rapportage bevat daarnaast gegevens over het energiegebruik van

[19] Rapportageplicht energie-efficiëntie datacentra | RVO.nl

deze datacenters en het aandeel hernieuwbare energie daarin. Het gaat hierbij om het gerealiseerde gebruik in 2025. Datacenters die nog niet in gebruik zijn genomen, zijn niet in deze cijfers meegenomen. Het kabinetsbeleid ten aanzien van datacenters wordt gecoördineerd door de staatssecretaris van Digitale Economie en Soevereiniteit van Nederland.

63
Ook vragen de leden van de Partij voor de Dieren zich af of de minister bereid is om in de Energieraad aan te dringen op een Europees verbod op het gebruik van hoogwaardig drinkwater voor proceskoeling door datacenters. Ook willen de leden volledige transparantie over het water- en energieverbruik van de techsector en vragen of de minister daar inzicht in kan geven.

Antwoord
De minister van Infrastructuur en Waterstaat is namens het kabinet verantwoordelijk voor het beleid ten aanzien van (drink)watergebruik. In het water- en bodembeleid heeft het kabinet als doel gesteld het beperken van laagwaardig gebruik van drinkwater. Datacenters gebruiken soms drinkwater voor hun koelproces, volgens cijfers van het CBS in Nederland bijna 1 miljoen kuub. Dat is zo'n 0,088 procent van het totale drinkwatergebruik.[20] Om het drinkwatergebruik te beperken, worden steeds vaker alternatieven ingezet, zoals industriewater, gezuiverd afvalwater of regenwater. In het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing wordt hier verder invulling aan gegeven, o.a. door het uitvoeren van waterscans bij bedrijven om te achterhalen wat het besparingspotentieel is voor drinkwater en welke alternatieven er in het proces gebruikt kunnen worden. Deze informatie wil het kabinet ook gebruiken om uiteindelijk een benchmark voor het drinkwatergebruik per sector op te stellen. De inzet voor bewust en zuinig drinkwatergebruik maakt onderdeel uit van een bredere aanpak om zuiniger om te gaan met zoet water.

Voor wat betreft de vraag over transparantie, artikel 12 van de EED verplicht datacenters met een vermogen van ten minste 500kwH in de computerruimte gegevens aan te leveren, zoals energie- en waterverbruik. Gegevens die als bedrijfsvertrouwelijk worden aangemerkt, worden niet openbaar gemaakt. De Commissie publiceert op geaggregeerd niveau per land de gegevens.

64
Tot slot stellen de leden van de PvdD-fractie vast dat de groei van AI de energie dreigt in te nemen van de duurzame energieopwekking voor de vervanging van fossiele brandstoffen. Deze leden zijn benieuwd of de minister in Europees verband het principe wil en kan verdedigen dat de digitale transitie binnen planetaire en ecologische grenzen moet plaatsvinden.

Antwoord
Ja dit sluit aan bij de inzet van het kabinet, gecoördineerd door de staatssecretaris van Digitale Economie en Soevereiniteit van Nederland. Dit principe kan de minister verdedigen en het sluit aan bij de inzet van het kabinet. Daartoe wordt

[20] Datacenters & drinkwater: hoe zit dat in Nederland? - Drinkwaterplatform

momenteel interdepartementaal gewerkt aan het onder vraag 20 benoemde Actieprogramma Duurzame Digitalisering (2026-2028). Een hoofdthema hiervan is de duurzaamheid van AI en het gebruik van AI ten behoeve van duurzaamheid. Nederland is ook aangesloten bij de publiek-private Sustainable AI Coalition. Daarnaast is er een Europees landenetwerk (NERIAD) opgericht met Frankrijk, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Spanje en Italië, om samen beleid te kunnen vormen en harmonisering te bevorderen op gebied van AI, innovatie en data ten behoeve van de groene transitie. Inzetten op Europese samenwerking en beleidsbeïnvloeding is op dit thema dan ook een speerpunt.